

Neki problemi slatkovodnog ribarstva Egipta

Kratkotrajna službena posjeta Egiptu imala je svrhu upoznavanja s radom egipatskih stručnjaka u slatkovodnom ribarstvu i obostrana izmjena stečenih isustava u toj grani privrede.

Posjeta Kairu, u kojem se nalazi glavni Institut za ribarstvo, bila je veoma korisna. Tu smo se upoznali s organizacijom egipatske naučne službe. Zbog kratkoće vremena nismo bili u mogućnosti izvršiti posjetu svim odjelima, ali ono što je bitno za vidjeti u slatkovodnom ribarstvu, to smo uspjeli pregledati, pa su i vođeni razgovori u vezi nekih problema u slatkovodnom ribarstvu, koji nisu još do sada riješeni.

Odjel za slatkovodno ribarstvo, u svom planu ima zadatak da riješi nekoliko važnih problema, koji u sadašnjoj situaciji otežava razvitak privrednog ribolova. U prvom planu egipatski stručnjaci žele da uvedu na velike površine uzgoj šarana i biljojednih riba. Drugi problem je izvršiti desalinizaciju jednog dijela delte Nila i treće da se regulira populacija ribe Tilapia.

Da bi to uspjeli, Odjel za ribarstvo ima u svom stavu eksperimentalnu stanicu udaljenu od Kaira 24 km. Na samoj stanici su izgrađeni objekti u kojima su smješteni laboratoriji. Stanica služi isključivo za aklimatizaciju pojedinih vrsta riba, gdje se paralelno prate sve promjene na ribi, ispituje se kvaliteta vode, kao i hrane kako prirodne tako i dodatne.

Za sve ostale pokuse Odjel za ribarstvo u svom sklopu ima dva nova ribnjaka, jedan veličine 50 ha, a drugi 120 ha i jedan stari ribnjak u površini od 180 hektara.

Sadašnja glavna proizvodnja u ribnjacima se bazi na tri vrste riba i to: Tilapia, cipal i som, dok na pokusnim ribnjacima rade uz navedene vrste sa šaranom, amurom i tolstolobikom.

Novo izgrađeno ribnjačarstvo s površinom od 120 ha ima 15 ribnjaka svaki veličine od 8 ha i na tom objektu se vrše radovi desalinacije vode.

Rezultati koji su već do sada postignuti su veoma povoljni. Prije 5 godina salinitet vode iznosio je 25‰, a u prošloj godini snizio se na 8 do 10‰. Egipatski stručnjaci predviđaju, da će salinitet svesti na 0 za najdalje 5 godina. Već sada u nekim ribnjacima salinitet se kreće oko 4‰.

Treći važni problem egipatskog slatkovodnog ribarstva je reguliranje populacije ribe Tilapie iz porodice Cichlidae. Domovina Tilapie je Afrika, ali danas je raširena u Aziji i Sj. Americi, dok u Evropi nije udomaćena. To je riba, koja se veoma brzo razmnaža, naraste na maksimalnu težinu od 9 kg, premda većina vrsta nije teža od 1 kg. Glavne dvije vrste su Tilapia nilotica i Tilapia aurea. Dobiveni križanci od gore navedenih vrsta imaju bolje sobine nego njihovi roditelji, pa su i postignuti bolji rezultati u njihovom prirastu. Oblikom nas Tilapia podsjeća na našu sunčanicu (*Lepomis gibbosus* L.) s nešto malo izduženijim tijelom. Zbog velikog broja vrsta, kao na pr. T. nigra, T. girigon, T. galilaea, T. mosambica, T. pagani, T. jipe i druge, teško je opasati boje na njenom tijelu. Karakteristično je kod svih vrsta srebrnasta boja trbušnog dijela, dok leđni i bočni dijelovi su kod

svake vrste drugačiji, od svijetlih tonova svih boja do crne.

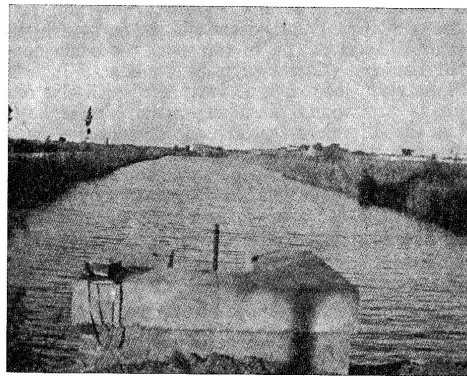
U afričkim zemljama Tilapia je veoma cijenjena, kao jeftin izvor proteina. Afrička vrsta Tilapia mosambica, prenesna je u Indoneziju 1939. godine i zbog izvanredne brzine razmnožavanja ubrzo je postala veoma tražena, jer je pogodna za poribljavanje svih vodenih površina. Mrijesti se već kod veličine od 10 cm. Meso Tilapia je ukusno, ali s mnogo sitnih kostiju, a služi isključivo za ishranu siromašnog stanovništva.

Tilapia je u ekonomskom pogledu u Africi još uvijek glavna riba, ali egipatski stručnjaci žele da se u njihove ribnjake uvedu nove kvalitetne riblje vrste.

Izraelski stručnjaci usavršavaju tehnologiju uzgoja Tilapie u ribnjacima i tu vrstu ribe forsiraju u kombiniranom uzgoju, a na drugoj strani egipatski stručnjaci žele da smanje Tilapiu u ribnjacima. Sagledavajući uvjete rada i same ribnjake, dolazimo do zaključka, da i jedni i drugi imaju pravo.

Izraelski stručnjaci su došli dalje u razradi tehnološkog procesa, jer ribnjaci koji su malih površina, od 0,1 do 0,4 ha odgovaraju za kombinirani uzgoj. Prema objavljenim rezultatima iz Izraela, na njihovim ribnjacima se nasaduje na 1 ha vodene površine 2500 komada šarana i 1500 komada Tilapie. Do 7. mjeseca naraste na težinu do 150 gr. a ako se drži u ribnjaku do 10. mjeseca tada se njena težina kreće od 300 do 340 gr. Takovi se rezultati postižu i u Egiptu, ali tek u pokusnim parcelama, dok u normalnim velikim ribnjacima, gdje se ribolov vrši jedamput godišnje, ne postižu se takvi rezultati. U tom periodu Tilapia postaje spolno zrela i mrijesti se slobodno u ribnjacima. Obzirom na veliki broj komada ribe u ribnjacima, i vrlo veliku plodnost ne postižu se tako dobri rezultati na jedinicu površine.

Iz razgovora sa egipatskim stručnjacima stekli smo dojam, da će oni svojim upornim radom i to pitanje riješiti.

Farma Manzala. Pogled na pokusni ribnjak.

Foto: B. Ržaničanin

Proizvodnju, koju postižu na manjim objektima, veličine cca 8 do 10 ha, kreće se oko 2000 kg na 1 ha. To je proizvodnja u kombiniranom uzgoju Tilapia i cipia.

Od grabežljivaca uzgajaju u ribnjacima i afričkog soma iz roda Clariide, koji je rasprostranjen u Africi, pa sve do malajskog arhipelaga. Afrički som je nedavno prenet i na Havajske otoke.

Egipatska vlada i njeni stručnjaci u ribarstvu ulažu maksimum napora da ubrzaju razvitak slatkovodnog ribarstva, što im mi od srca i želimo i nadamo se da će im se u skoroj budućnosti svi postavljeni planovi ostvariti.

dr Boris Ržanićanin